

Ročníková práce - Poezie jako forma výpovědi

Gymnázium Heřmánek
Závěrečná práce
Jessica Iveta Bürgerová

Obsah

Obsah.....	1
Úvod.....	2
O mých básních.....	3
Má básnická sbírka.....	5
Závěr.....	14
Zdroje knih, které mě formovaly a odkazy obrázků:.....	15

Úvod

Na svou ročníkovou práci jsem si vybrala sbírku vlastní poezie. Chtěla bych se v této práci věnovat své básnické tvorbě, kriticky ji zhodnotit a zamyslet se nad tím, kteří autoři a životní zkušenosti ji nejvíce ovlivnily. Součástí práce bude také reflexe mého osobního vývoje a proměny pohledu na poezii v průběhu několika let.

Poezii píšu především proto, abych si dokázala uspořádat myšlenky, lépe porozuměla vlastním emocím a naučila se s nimi pracovat. Psaní pro mě představuje způsob sebevyjádření, ale také prostor pro zamyšlení nad světem kolem sebe. Ve své tvorbě se často vracím k tématům dospívání, mezilidských vztahů, lásky, samoty nebo hledání vlastní identity. V této práci bych chtěla poukázat na to, jak je mladý člověk formován svým okolím, vlastními vnitřními boji i uměním, se kterým se během života setkává.

Moje první výrazné setkání s poezií přišlo ve věku patnácti let, kdy jsem si poprvé přečetla Shakespearovy sonety. Přestože byly napsány před několika staletími, oslovily mě svou nadčasovostí a hloubkou. Změnily můj pohled na lásku a ukázaly mi, že lidské emoce zůstávají stejné bez ohledu na dobu, ve které člověk žije. Právě Shakespeare mě přivedl k přesvědčení, že poezie dokáže zachytit i ty nejjemnější lidské pocity způsobem, který běžný jazyk často nedokáže.

Později jsem se dostala k tvorbě prokletých básníků, především k Charlesi Baudelaireovi a jeho sbírce Květy zla. Baudelaire mě zaujal tím, že se nebál psát o temnějších stránkách lidského bytí. Ukázal mi, že poezie nemusí být pouze oslavou krásy, ale může být také prostředkem k zachycení bolesti, neklidu nebo rozporů, které člověk prožívá. Jeho schopnost spojovat krásu s melancholií a vytvářet silné básnické obrazy ve mně zanechala výraznou stopu.

Po určité době jsem se začala zajímat také o antickou literaturu. Velký dojem na mě udělal Homér a jeho epy Iliada a Odyssea. Přestože se jedná o díla vzniklá v dávné minulosti, našla jsem v nich témata, která jsou aktuální i dnes. Homérové příběhy mi ukázaly význam odvahy, věrnosti, lidské vytrvalosti i cenu rozhodnutí, která člověk během života činí.

Dalším důležitým autorem se pro mě stal Edgar Allan Poe. Jeho básně Havran a Zvony mě oslovily svou atmosférou, hudebností a schopností vyvolávat silné emoce. Poe ve své tvorbě dokázal spojovat krásu jazyka s tajemstvím a temnotou, což pro mě představovalo nový pohled na možnosti básnického vyjadřování.

Postupně jsem začala objevovat také asijskou poezii. Zaujala mě tvorba Nanaa Sakakiho, který byl ovlivněn autory Beat generation, především Garym Snyderem a Allenem Ginsbergem. Právě díky němu jsem se dostala k Beat generation jako takové. Allen Ginsberg pro mě představoval okno do společnosti, kterou jsem sama nezažila. Jeho básně mi pomohly lépe pochopit myšlení lidí, kteří se snažili vzdorovat společenským normám a hledali vlastní cestu životem.

Nemohla jsem však zůstat pouze u zahraniční poezie, a proto jsem se začala více zajímat i o české autory. Silně mě oslovila česká Beat generation, zejména Václav Hrabě. Jeho báseň Blues pro bláznivou holku ve mně zůstala dlouho po přečtení a ukázala mi, že poezie může být zároveň lidská, upřímná i hluboce emotivní. Podobně na mě zapůsobila také Vladimíra Čerepková. Její sbírka Ryba k rybě mluví, mi byla blízká především tím, jak otevřeně a citlivě zachycuje zkušenosti mladých lidí. V mnoha jejích textech jsem nacházela pocity a otázky, které jsem sama řešila.

Nebyla to však pouze poezie, která mě formovala. Významnou roli v mém životě hrála také próza. Přestože není založena na verších, dokáže stejně silně ovlivnit způsob, jakým člověk přemýšlí o světě, společnosti i o sobě samém. Literatura jako celek mi pomohla rozšířit obzory a nahlížet na různé situace z nových perspektiv.

Člověka však neovlivňuje pouze umění, jelikož je tvor společenský, je důležité prostředí, ve kterém vyrůstá, lidé, které potkává, a vztahy, které navazuje. Každá zkušenost, ať už pozitivní nebo negativní, se určitým způsobem promítá do jeho myšlení. Proto bych se v této práci ráda zaměřila nejen na samotné básně, ale také na to, jak se skrze ně postupně vyvíjel můj pohled na svět, mezilidské vztahy i vlastní identitu. Domnívám se, že poezie může být cenným svědectvím o tom, jak člověk v určitém období života přemýšlí a jakým způsobem se vyrovnává s emocemi, které prožívá.

O mých básních

K psaní básní jsem se dostala ve chvíli, kdy jsem poznala nové lidi věnující se různým formám umění. Jejich tvorba mě inspirovala k tomu, abych se také pokusila vyjádřit své myšlenky a pocity uměleckou cestou. Zpočátku jsem psala převážně volným veršem, protože mi poskytoval větší svobodu a nevyžadoval dodržování pevně daných pravidel. Postupem času jsem však začala objevovat krásu pravidelné veršované poezie. Zjistila jsem, že práce s rytmem, rýmem a strukturou dokáže dodat básni další rozměr a umožňuje autorovi vyjádřit emoce jiným způsobem než pouhým sdělením myšlenky.

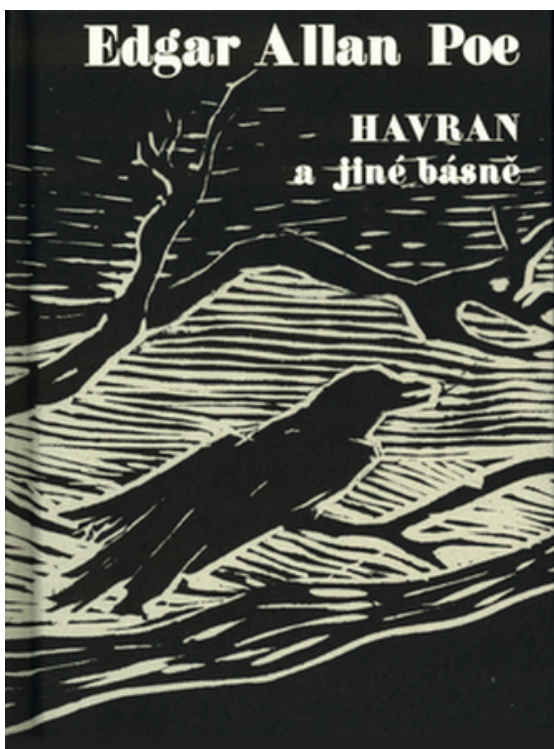
Velkou roli v mém rozvoji hrála zpětná vazba od ostatních autorů i čtenářů. Díky jejich názorům jsem získávala větší sebevědomí a zároveň jsem se učila lépe chápat lidské prožívání. Poezie pro mě postupně přestala být pouze prostředkem sebevyjádření a stala se také cestou k porozumění druhým lidem. Často jsem si uvědomovala, že pocity, které považuji za velmi osobní, jsou ve skutečnosti univerzální a sdílené mnoha dalšími lidmi.

Významný vliv na mou tvorbu mělo také tvůrčí psaní, kterému se věnujeme ve škole. Právě zde jsem byla často nucena vystoupit ze své komfortní zóny. Musela jsem psát na témata, která by si za běžných okolností sama nevybrala, a hledat inspiraci i tam, kde jsem ji zpočátku neviděla. Díky tomu jsem si rozšířila slovní zásobu, naučila se pracovat s různými motivy a zjistila, že inspirace může vzniknout téměř z čehokoliv.

Mé básně vznikají především pod vlivem silných emocí, ať už pozitivních, nebo negativních. Psaní pro mě představuje způsob, jak si utřídit myšlenky a lépe porozumět vlastním pocitům. Do svých textů se snažím vkládat část sebe samé, své názory i pohled na různé životní situace. Některé básně vznikají během několika minut jako spontánní reakce na určitý okamžik, jiné procházejí delším procesem úprav a hledání vhodných slov.

Důležitým bodem v mém vývoji bylo také čtení básní mých vrstevníků. Díky tomu jsem začala více přemýšlet nad formou poezie a nad tím, jakým způsobem působí na čtenáře. Postupně jsem dospěla k názoru, že veršovaná poezie nabízí jazyku zvláštní hudebnost a estetickou hodnotu a bez ní upadá síla literatury a poezie jako takové. Právě proto jsem se začala více věnovat rýmu, rytmu a celkové stavbě básní. Snažila jsem se, aby moje tvorba nebyla pouze souborem myšlenek zapsaných na papír, ale aby obsahovala také řemeslnou stránku, která poezii odlišuje od běžného textu.

Poezie je pro mě dnes nejen koníčkem, ale také způsobem osobního růstu. Učí mě pracovat s jazykem, pozorovat svět kolem sebe a hledat krásu i v obyčejných okamžicích. Každá nová báseň je pro mě příležitostí zachytit něco pomíjivého a dát tomu trvalejší podobu prostřednictvím slov.

Má básnická sbírka

Začátky, aneb moje city v několika větách

Ty a moje blbý potvrzení

Život je jako kruh, aspoň ten můj. Vždy se zas dostanu na začátek.

A ať už se vidíme v pondělí, nebo pátek, mám pocit, že mi nerozumíš.

Nerozumíš mým emocím, citům. Máš absenci jakýhokoliv lidského vnímání.

Prostě jen seš přede mnou nahej a čekáš, že já budu oblečená? Že se uzavřu do kukly a zapomenu na to, jaký je to mít emoce a prostě vypnu.

Když mluvíme, objímáme se, líbáme se, svět se zastaví, nejsou to city. Je to ten pocit bezpečí.

Byl to ten pocit, že můžu zapomenout aspoň na chvíli, kdo jsem. Jaká jsem a jaká budu.

Že aspoň až se obleču, budu miň nenávidět tebe. Možná sebe. Možná nás oba.

A ať už je úterý nebo středa, já mám pocit, že je to ten samej den, když myslím na tebe.

Splývá to.

Ty mi splýváš.

Jde vůbec o tebe, nebo jen o nějaký potvrzení, že za to stojím?

Zítřka už zapomenu.

Zítřka už budu celá i bez tvýho blbýho potvrzení, že někdo jsem.

Tato báseň vypovídá o mém vztahu k jednomu muži a o vnitřním konfliktu, který jsem v té době prožívala. Snažila jsem se sama sebe přesvědčit, že mé city nejsou skutečné a že jeho přítomnost ve svém životě nepotřebuji. Rozum mi říkal jednu věc, zatímco emoce druhou. Právě tento rozpor se stal hlavním motivem celé básně.

Přestože jsem se snažila své pocity potlačit a racionalizovat, nedokázala jsem se od nich zcela oprostit. Myšlenky na něj se neustále vracely a ovlivňovaly způsob, jakým jsem vnímala každodenní situace. Báseň proto zachycuje nejen samotný cit, ale také snahu bojovat s ním a získat nad ním kontrolu.

Při zpětném pohledu vnímám tuto báseň jako záznam období, kdy jsem se snažila porozumět vlastním emocím. Ukazuje, jak složité může být přijmout určité pocity, zvláště pokud jsou v rozporu s tím, co si člověk přeje nebo co považuje za správné. Téma nenaplněné touhy a vnitřního zápasu se proto stalo jedním z důležitých motivů mé tehdejší tvorby.

Společnost

Nenávidím vás všechny.

Vaše pohledy, vaše trapné úsměvy a vaše falešné “dobry den” jako kdybyste mi přáli, aby byl dobrý, ale celý jen to jen tupá fráze do nepohody, která se rázem změní vášim úsměvem a tupým pohledem.

Je mi zle.

Z vás.

Z tebe a tebe a tamtoho taky.

Radši bych vyzvracela svůj žaludek plnej dobrého jídla, než abych byla ve vaší skupině, který říkáte “společnost”

Chci přestat kouřit. Jenže každéj váš pohled, vaše blba připomínka, mi dává pocit, jako bych měla kouřit dokud mi nezčernaj plíce.

Nenávidím vás všechny.

Ne lehce, ale přímo.

Ne trochu, ale zcela.

V této básni jsem chtěla vyjádřit svůj nesouhlas s některými aspekty společnosti a způsobem, jakým ovlivňuje jednotlivce. Nezaměřovala jsem se však na konkrétní problém nebo skupinu lidí, ale spíše na obecný pocit nespokojenosti a odcizení, který jsem v dané době pociťovala.

V textu se objevuje otázka, jejíž význam není jednoznačně určen. Záměrně jsem se snažila ponechat prostor pro různé interpretace, protože se domnívám, že každý čtenář vnímá pojem „společnost“ odlišně.

Báseň proto nevnímám jako jednoznačnou kritiku konkrétní společnosti, ale spíše jako výzvu k zamyšlení. Důležitější než odpověď samotná je podle mě otázka, kterou text pokládá. Právě možnost vlastního výkladu považuji za jednu z nejdůležitějších vlastností poezie, protože umožňuje každému čtenáři nalézt v básni vlastní význam.

Zničení sebe sama

Tvůj úsměv jakoby namaloval umělec
Tvé oči jakoby byly hvězdy
Tvůj hlas jakoby byla struna
Prosím buď dál aspoň v mé paměti
Neodcházej, zůstaň, miluj me dál
Umírám a snad ne sama
Snad andělé otevrou nebe
Jsi princ a já... já nejsem tvá princezna

Tato báseň vznikla jako zachycení období nejistoty a vnitřního rozkolu, který jsem prožívala ve vztahu. Hlavním tématem je proměnlivost citů a obtížnost orientovat se ve vlastních emocích ve chvíli, kdy člověk není schopen jednoznačně určit, co skutečně cítí.

V básni se odráží má tehdejší nestabilita a střídání protichůdných pocitů. Na jedné straně se objevuje náklonnost a touha po blízkosti, na druhé straně pochybnosti a nejistota. Právě tento rozpor tvoří hlavní myšlenku textu. Báseň nezachycuje pouze vztah k druhému člověku, ale také můj vztah k vlastním emocím, kterým jsem se v daném období snažila porozumět.

Při zpětném pohledu vnímám tuto báseň jako obraz okamžiku, kdy byly mé city proměnlivé a neustále se vyvíjely. Nesnažila jsem se v ní nalézt jednoznačnou odpověď ani řešení, ale spíše zachytit autentický stav mysli a emoce, které jsem tehdy prožívala.

Sny

Celou noc nespím, jen čekám na tebe a ať už to znamená cokoliv, jsem šťastná.
Bolí to, všechno to bolí, ale ani jedna rána není od tebe.
Jsi jako maják a svítíš mi na cestu, abych se neztratila.
Jsi jako lampa a já moucha, která pod ní lítá.
Jsi jako hvězda, která je na obloze a já ji obdivuji, její krásu a sílu.
Jsi jako oheň který mě spaluje, ale zároveň hřeje.
Touha která mě nutí jít blíž a blíž.
Směj se mé naivitě, jen se směj.
Směj se mým hloupým představám o naší budoucnosti.
Proč se nesměješ?
Aha, ty to cítíš stejně.

V této básni jsem se snažila zachytit své pocity na začátku vztahu. Jedná se o období plné očekávání, nejistoty a nových emocí, se kterými se člověk teprve učí pracovat. Právě tato směs radosti, naděje a obav tvoří hlavní atmosféru básně.

Text zároveň poukazuje na mou tehdejší citovou nestabilitu. Vztah byl pro mě něčím novým a nebyla jsem si jistá, jak své pocity správně chápat ani jak na ně reagovat. V básni se proto objevují pochybnosti i snaha porozumět tomu, co vlastně prožívám.

Důležitým motivem je také uvědomění, že v těchto citech nejsem sama. Postupně jsem si začala uvědomovat, že vztah není tvořen pouze mými emocemi, ale že podobné pocity může prožívat i druhý člověk. Toto poznání ve mně vyvolávalo pocit blízkosti a vzájemného porozumění, ale zároveň i určitou zranitelnost, která je s navazováním citových vztahů často spojena.

Při zpětném pohledu vnímám tuto báseň jako zachycení okamžiku, kdy se člověk nachází na počátku něčeho nového a snaží se vyrovnat s intenzitou emocí, které s sebou začínající vztah přináší.

Je to na dlouho

Bolest na hrudi, to je, jak by to mělo začít.

Nějaká tupá zpráva o tom, jak trpím.

Trpím, ale psát to sem snad nemusím.

Ha, teď čekáte na nějaký rádoby poetický slova a jak se roztajují, když napíšu, že za mnou chodí tichá dáma, jejíž jméno je strach.

Ta dáma se směje.

Já taky, ale vám, vám a vaší depresivní poezii, která není nic než pohádka.

Nejsem blbá, jsem jen neznalá, a tak? A tak si teď rozhodněte, jestli nelžu.

Dýchejte.

Nádech, výdech.

Pomalý tep a dýchání.

Pomalý? Aha to umíráme.

Tak a teď tma.

Smrt je na dlouho.

Při psaní této básně jsem si uvědomovala, že podobných textů vzniká mezi mladými autory poměrně mnoho. Mnohé básně mých vrstevníků pracují s podobnými tématy nespokojenosti, frustrace nebo pocitu nepochopení. Přesto jsem cítila potřebu zachytit vlastní pohled a vlastní zkušenost, která se za těmito emocemi skrývala.

Báseň lze chápat jako satirické vyjádření hněvu a nespokojenosti. Prostřednictvím nadsázky a emotivního jazyka jsem se snažila poukázat na věci, které mě v daném období rozčilovaly nebo se kterými jsem nesouhlasila. Nešlo mi však o věcnou kritiku, ale spíše o zachycení okamžité emocionální reakce.

Text proto vnímám jako určitý výbuch emocí. V době jeho vzniku ve mně převládal pocit frustrace, který jsem potřebovala nějakým způsobem zpracovat. Poezie mi v tomto případě posloužila jako prostředek, díky němuž jsem mohla své pocity přenést do slov a dát jim konkrétní podobu. Právě spontánnost a silné emoce považuji za jednu z nejvýraznějších charakteristik této básně.

S odstupem času v ní nevidím pouze kritiku okolního světa, ale také odraz vlastního prožívání a způsobu, jakým jsem tehdy reagovala na události kolem sebe. Báseň tak představuje nejen komentář ke společnosti, ale i svědectví o mém tehdejší duševním rozpoložení.

Školní poezie, neb kdo jsem, pokud ne umělkyně?

Dva roky života

Zbývaly mi dva roky života
A já měl pocit, že mě neobklopuje nic než jen
samota
Dal jsem si za úkol do vesmíru zaletět
Navštívit ten větší svět
Jak hvězdy se míhají kolem
Jak mléčná dráha svítí, to jest bylo vyprávění mi
mým doktorem
Do rakety jsem strachy bez sebe nastoupil
Ale uvolnění přišlo když jsem jak v obchodě celý
Vesmír pro sebe koupil
A čas zde plyne jinak
Takže dva roky se staly celým desetiletím, má
duše byla osamocena však
Já nebyl spokojen po dlouhém klidu
Chtěl jsem dále být ve velkém lidu
A tak jsem se vrátil jako král
A umřel tak hrdý, že jsem štěstím vzplál
Vesmír jest jiné místo

Ale bez druhých není mi jisto, jak žít

Tématem této básně je vesmír, který však neslouží pouze jako prostředí děje, ale především jako symbol samoty a odloučení od ostatních lidí. Při psaní jsem se snažila představit člověka, který se ocitne daleko od společnosti a má dostatek času přemýšlet o sobě, svém životě i o tom, co je pro něj skutečně důležité.

Pokud nepiši přímo o sobě, je pro mě často jednodušší psát v mužském rodě. Vytváří mi to určitý odstup od vlastních zkušeností a umožňuje mi lépe pracovat s postavou, aniž bych měla pocit, že popisuji výhradně své vlastní prožitky. Přesto se do těchto postav často promítají mé myšlenky, obavy a názory.

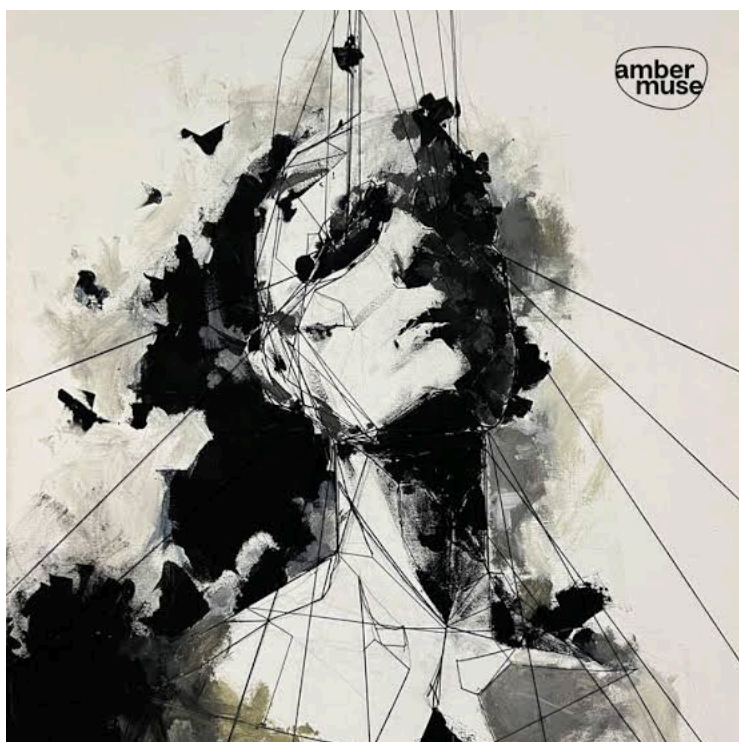
Hlavní myšlenkou básně je uvědomění si hodnoty lidské společnosti. Postava se během letu vesmírem ocitá v naprosté izolaci a postupně zjišťuje, že samota, po které možná dříve toužila, není tak osvobozující, jak si představovala. Právě díky odloučení od ostatních si začíná více vážit obyčejných lidských kontaktů, přátelství a blízkosti druhých lidí.

Motiv dvou let života má symbolizovat omezený čas, který má člověk k dispozici. Chtěla jsem tím poukázat na skutečnost, že lidský život je konečný a že bychom neměli promarnit čas, který máme. V básni proto tento motiv představuje určitou motivaci prožívat život naplno, získávat nové zkušenosti a vytvářet si vzpomínky, které dávají našemu životu smysl.

Přestože se báseň odehrává ve vesmíru, její hlavní téma je velmi lidské. Zabývá se samotou, potřebou blízkosti a uvědoměním, že člověk jako společenská bytost nachází své místo především mezi ostatními lidmi.

Jsem, který jsem.

Znám jména ulic napříč celou Prahou,
Všechny příběhy, které tam jsou
vyprávěny,
I to, jak se na mě dívají mé ženy,
Má matka, sestra a dcera,
Však kdo jsem já? To je to, kde mi
paměť zmizela,
Jsem, který jsem,
Ale kdo jsem?
To si nepamatuji, když se do zrcadla
dívám
I když své múze zpívám,
nevím, kdo jsem,
Však mým snem,
je znát své jméno,
Ale jisté je jedno,

Nejsem nikdo,
Jsem paměť která se ztratila,
Jsem jak dcera, co se ti domů nevrátila,
A ty čekáš...
Znám jména ulic napříč celou Prahou
Ale kdo je mou drahou?
To už jsem zapomněl.

V této básni jsem se věnovala tématu amnézie a ztráty vlastní identity. Hlavní postava si dokáže vybavit svět kolem sebe, zná ulice, kterými prochází, rozpoznává lidi ve svém okolí a orientuje se v prostředí, které je jí známé. Přesto však nedokáže odpovědět na nejdůležitější otázku: kdo vlastně je. Tento rozpor tvoří ústřední motiv celé básně.

Prostřednictvím motivu ztráty paměti jsem se snažila zachytit pocit odcizení vůči sobě samému. Postava se nachází ve světě, který jí není úplně cizí, ale zároveň v něm nedokáže najít své vlastní místo. Vzniká tak vnitřní konflikt mezi tím, co si člověk pamatuje o okolním světě, a tím, co neví o sobě. Báseň proto nepojednává pouze o amnézii jako zdravotním stavu, ale také o hledání vlastní identity a o otázce, co člověka skutečně utváří.

V závěru se objevuje zmínka o ženě, kterou postava kdysi milovala, ale již si ji nedokáže vybavit. Tento motiv pro mě představuje definitivní vyvrcholení její ztráty. Nezapomněla pouze na jednotlivé vzpomínky, ale také na citové vazby, které byly součástí jejího života. Láska, která pro ni mohla být kdysi něčím důležitým, se stala stejně vzdálenou a neznámou jako její vlastní minulost.

Touto částí básně jsem chtěla vyjádřit myšlenku, že ztráta identity neznamena pouze zapomenout své jméno nebo životní příběh. Znamená také ztratit spojení s lidmi, kteří nás formovali, a s emocemi, které jsme prožívali. Postava tak na konci neztrácí pouze vzpomínky, ale i část své lidskosti a schopnosti navázat na vztahy, které kdysi definovaly její život.

Oceán

Povídej a zpívej, má velrybo,
Víš, jak mně je nelibo,
Když sním, když do oceánu se potápím
Když nic nevím a jen se v bolesti utápím,
Však ty, ty má velrybo,
Tu bolest harpun cítíš,
A mou lásku, když zachytíš,
Jako bych najednou snad celý oceán prozkoumal,
A jen na tvém hřbetu jsem konečně vodou nebloumal,
Ty, má velrybo, jen ty chápeš, co je svět,
Jaké to je, když já nemůžu vidět,
Já však oči mám, ale nic nevidím,
Ty mým zrakem jsi,

A ve vodě, když slyším hlasy,
 Tvé písně, tvých sester,
 Jako kdybych lásku konečně opět našel,
 A jen proudem se unášel,
 A teď' proplovám mořem a cítím se jako bohem oceánů
 Jak Poseidon mající svůj trojzubec
 A ty má Amfitrité, má nymfa
 Ve snech měníš se v člověka a jsme navždy spolu,
 Já však milovat tě nemohu,
 Ne tolik jako ty mě,
 Byť se snažím,
 Po nalezení našeho štěstí bažím,
 a ty umíráš v mém náručí,
 Proč má velrybo? Proč jen jsi mi zmizela?
 Na onen břeh si připlula,
 A já? Já topím se ve slané vodě
 Běda člověku jež nevidí svou malost
 A jen skýtá radost v nadpozemské kráse,
 Snad proto si mi nestačila,
 Snad proto jem tě probodl můj trojzubec,
 Jaký jsem to jen blbec,
 Dýchej, člověče,
 I když ti nikdy nebude odpuštěno.

Tato báseň se zabývá vztahem mezi člověkem a zvířetem, konkrétně mezi mužem a velrybou. Velrybu jsem si zvolila záměrně, protože pro mě představuje spojení člověka s mořem, tedy s prostorem, který je zároveň nádherný, tajemný i do značné míry nepoznaný. Její velikost a majestátnost ve mně vyvolávají pocit něčeho velkolepého, co přesahuje běžnou lidskou zkušenost.

Přestože je velryba ústředním motivem básně, skutečným tématem je lidská osamělost a touha po hlubokém porozumění. Muž v básni postupně přestává vnímat velrybu pouze jako zvíře. Ve svých snech a představách jí přisuzuje lidské vlastnosti a začíná ji vnímat jako svou partnerku. Tato proměna však nevypovídá ani tak o velrybě samotné jako spíše o jeho potřebě najít někoho, kdo by mu byl skutečně blízký.

V jeho představách se velryba stává ideálem a symbolem dokonalého spojení. Muž v ní hledá sobě rovného, někoho, kdo by dokázal zaplnit jeho vnitřní prázdnotu. Právě tato touha však postupně přerůstá v posedlost. Není schopen přijmout velrybu takovou, jaká skutečně je, a snaží se do ní promítnout vlastní představy a očekávání.

Důležitým motivem básně je také lidská pýcha. Muž se domnívá, že může ovládnout nebo vlastnit něco, co jej ve skutečnosti přesahuje. Jeho neschopnost respektovat hranici mezi

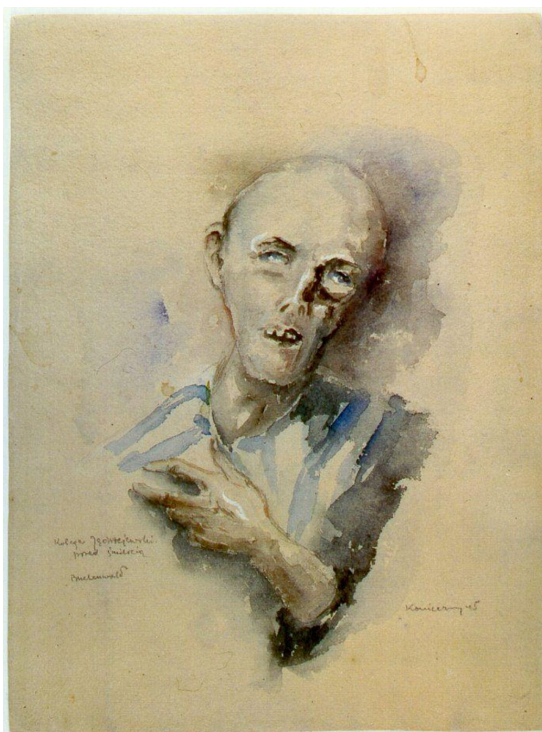
vlastními představami a realitou nakonec vede k tragickému činu, při němž velrybu zabije. Tím však nezničí pouze samotné zvíře, ale také jedinečný vztah, který mezi nimi vznikl.

Závěr básně je založen na pocitu viny a nevratnosti lidských činů. Muž si uvědomuje, že zničil něco vzácného a nenahraditelného. Teprve po ztrátě pochopí hodnotu vztahu, který měl. Jeho lítost je o to silnější, že si uvědomuje nemožnost vrátit čas zpět a napravit své rozhodnutí.

Báseň proto nevnímám pouze jako příběh o člověku a velrybě. Je také zamyšlením nad lidskou osamělostí, touhou po porozumění, nebezpečím idealizace druhých a nad důsledky činů, které nelze vzít zpět. Hlavní postava nakonec zjišťuje, že některé ztráty jsou trvalé a že některé chyby zůstávají součástí člověka po celý život.

Jsem celá.

Jsem celá i když ne zcela
To jest oxymoron,
A ať je láska zákon,
Není platný,
Ne ve všem, ne v tobě,
Snad i v této době,
V tuhle chvíli,
Právě teď,
se změnil svět,
Když na tebe nemyslím,
Jak holubice, která mír přináší
A jen se na nebi vznáší
A já? Já tě nenávidím, však i miluji
A tak jen lituji
Tebe a sebe
A všechny,
Kdo tě znají
A tvou krásu opěvují
Však jsi jen plochá karikatura,
Kterou láskou snad každá zahrnula
Jenže ty ses radši nechal opiáty naplnit,
Protože to je jediná věc, jak ses mohl uvolnit
A teď sám umřeš,
Dobře ti tak.

Tématem této básně je láska a intenzita citů, které s ní mohou být spojeny. Při jejím psaní jsem vycházela z vlastních zkušeností a emocí, které jsem sama prožila, zároveň jsem však některé situace a pocity rozvíjela pomocí vlastní představivosti. Nejedná se tedy o přesný popis skutečných událostí, ale spíše o zachycení emocí, které mě inspirovaly.

V průběhu básně dochází ke gradaci citů. Jednotlivé verše na sebe navazují tak, aby postupně zesilovaly emocionální napětí a ukazovaly, jak se mohou lidské pocity vyvíjet od nenápadného zájmu až po hlubokou citovou zaujatost. Snažila jsem se zachytit okamžik, kdy se emoce stávají natolik silnými, že začínají ovlivňovat myšlení i jednání člověka.

Důležitou roli zde hraje také lidská nedokonalost. V závěrečné části básně jsem se chtěla dotknout skutečnosti, že lidé často prožívají touhy a přání, o nichž sami vědí, že nejsou správné nebo rozumné. Přesto se těchto emocí nedokážou jednoduše zbavit. Vnímám to jako součást lidské přirozenosti, která člověka činí zranitelným, ale zároveň autentickým.

Závěr básně jsem záměrně napsala bez veršování. Toto rozhodnutí nebylo náhodné, ale mělo podtrhnout význam posledních myšlenek. Chtěla jsem, aby forma ustoupila obsahu a aby se pozornost čtenáře soustředila především na emoce a sdělení závěrečných slov. Nepravidelná forma podle mého názoru vytváří silnější pocit bezprostřednosti a umožňuje závěru působit otevřeněji a osobněji.

Při zpětném pohledu tuto báseň vnímám jako zpověď o lidských citech a o tom, jak obtížné může být vyrovnat se s jejich intenzitou. Nesnaží se nabídnout řešení ani morální ponaučení, ale spíše zachytit okamžik, kdy emoce získají převahu nad rozumem a odhalí člověka v jeho nejupřímnější podobě.

Závěr

Při zpracovávání této ročníkové práce jsem si uvědomila, jak významnou roli hrají emoce v mé tvorbě. Většina mých básní se věnuje citům, jako jsou láska, samota, nejistota, ztráta nebo naopak radost a naděje. Poezie pro mě představuje způsob, jak tyto pocity zachytit, porozumět jim a dát jim konkrétní podobu prostřednictvím slov.

Při zpětném pohledu na svou tvorbu vnímám, že jsem se během let posunula nejen po formální stránce, ale také ve způsobu, jakým přemýšlím o samotném psaní. Naučila jsem se pracovat s různými tématy a uvědomila jsem si, že dokážu zpracovat nejen vlastní zkušenosti, ale i témata, která přesahují můj osobní život. Přesto se ve všech básních odráží můj vlastní pohled na svět a způsob, jakým vnímám lidi i události kolem sebe.

Práce mi také pomohla lépe rozpoznat motivy, které se v mé tvorbě opakují. Často se vracím k otázkám identity, mezilidských vztahů, osamělosti nebo hledání vlastního místa ve světě. Uvědomila jsem si, že poezie pro mě není pouze uměleckou činností, ale také prostředkem sebepoznání.

Zároveň si uvědomuji, že má tvorba není na úrovni, které bych jednou chtěla dosáhnout. Nevnímám to však jako neúspěch, ale jako motivaci pokračovat v psaní a dále se rozvíjet. Každá báseň, kterou napíšu, mi přináší nové zkušenosti a pomáhá mi lépe chápat nejen jazyk a poezii, ale i samu sebe.

Tuto práci proto nevnímám jako zakončení určité etapy, ale spíše jako jeden z prvních kroků na své cestě poezí. Věřím, že se moje tvorba bude i nadále vyvíjet a že s novými zkušenostmi přijdou také nové myšlenky, témata a způsoby vyjadřování.

Zdroje knih, které mě formovaly a odkazy obrázků:

BAUDELAIRE, Charles. Květy zla. Praha: Garamond, 2015. ISBN 978-80-7407-254-3.

ČEREPKOVÁ, Vladimíra. Ryba k rybě mluví. Praha: Torst, 2002.

GINSBERG, Allen. Kvílení. Praha: Argo, 2011.

HRABĚ, Václav. Blues pro bláznivou holku. Praha: Československý spisovatel, 1990.

HOMÉR. Ílias. Praha: Odeon, 1976.

HOMÉR. Odysseia. Praha: Odeon, 1974.

POE, Edgar Allan. Havran a jiné básně. Praha: Mladá fronta, 2010.

SAKAKI, Nanao. Jít na lehkou...Básně japonského poutníka. Praha: DharmaGaia, 2022. Přel. Jiří Wein.

SHAKESPEARE, William. Sonety. Praha: Atlantis, 2024. Přel. Martin Hilský.

Odkazy na obrázky:

1. <https://img-cloud.megaknihy.cz/76038-large/931660b99e5d63003f0d16e423f8c8d1/havran-a-jine-basne.jpg>
2. https://www.therosegallery.co.uk/products/layers-of-society-julia-whitehead?srsId=AmBOorlZiIB6ejXkCRczh8eAPFU4OG4jwyskL_I0iqDvEx5XBFppMvD
3. https://www.therosegallery.co.uk/products/layers-of-society-julia-whitehead?srsId=AmBOorlZiIB6ejXkCRczh8eAPFU4OG4jwyskL_I0iqDvEx5XBFppMvD
4. https://www.arthistoryproject.com/site/assets/files/34796/arnold_bocklin-self-portrait-with_fiddling_death-1872-obelisk-art-history-1.webp
5. https://i.etsystatic.com/23270170/r/il/f69173/2347278166/il_fullxfull.2347278166_o2im.jpg
6. https://f4.bcbits.com/img/a3251812666_16.jpg
7. https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTb2qHTYnNCAvb1SfKB4PnWQca9Get1cHadtSFilAzL_cjdx--YMOQ984&s=10
8. <https://www.buchenwald.de/en/geschichte/themen/ausgewaehlte-kunstwerke/karol-konieczny>